

Redactioneel

"Denkend aan Holland..." zien de meeste mensen vermoedelijk niet direct een filosoof staan; een vaderlandse geschiedenis zonder aandacht voor de vaderlandse filosofie is dan ook goed voorstelbaar. Maar, aldus Lolle Nauta in het openingsartikel van dit nummer, een geschiedschrijving van die filosofie zonder daarbij de Nederlandse culturele en maatschappelijke context te betrekken, is onmogelijk. In een autobiografisch getinte reconstructie plaatst hij de centrale filosofische thema's uit een drietal naoorlogse perioden in zo'n context. Hij besluit met een aantal reflecties op de taken en mogelijkheden van de moderne, 'geprofessionaliseerde' filosofie, die - paradoxaal genoeg - alle aanspraken op een eigen domein inmiddels heeft moeten opgeven en haar legitimiteit voornamelijk nog kan ontlenen aan haar inventieve bijdragen aan multi-disciplinaire onderzoeksprogramma's.

Natuurlijk is het signaleren van ontwikkelingen die nog gaande zijn altijd een hachelijke zaak. Niettemin wordt Nauta's tijdsdiagnose aardig geïllustreerd door de andere artikelen in dit nummer. Zo begeeft Joke Hermsen zich op het terrein van de literatuurtheorie. Haar interpretatie van Ingeborg Bachmanns roman *Malina* concentreert zich op de ingewikkelde rol die het geweld daarin speelt. De roman handelt over de vernietiging van de vrouwelijke 'identiteit' van het hoofdpersonage via de onderwerping daarvan aan een gewelddadige orde, en over het noodzakelijke geweld dat de speurtocht naar haar eigen verhaal met zich meebrengt. Ook de akt van het schrijven zelf blijkt gewelddadig te zijn. In Hermsens analyse worden beide niveau's van geweld op elkaar betrokken.

Orde, taal en geweld keren terug in het artikel van Paul de Vylder. Hij zet in dat artikel, dat buiten alle geijkte filosofie-opvattingen valt, uiteenlopende mensen als Schreber, de Sade, Hegel, Einstein, Picasso, De Saussure, Orwell, Kafka en Foucault in voor een eigenzinnige zoektocht naar de 'ene stem die spreekt'. Hoe wordt de chaotische wereld tot een geordende gemaakt en welke rol speelt taal in dat proces?

De kunstcritica Anna Tilroe vraagt zich af wat er typisch Amerikaans is aan Amerikaanse kunst. Mystificatie van het kunstobject en van het Amerikaanse zelfgevoel, en de niet-geringe financiële consequenties daarvan zijn enkele van de aspecten die in haar artikel aan de orde komen.

Twee artikelen stellen vervolgens de bijdrage van de filosofie aan de gezondheidszorg ter discussie. Rob Dillmann schetst een analogie tussen Latours opvattingen over wetenschapsonderzoek en de werkwijze van medici. Dit resulteert in de diagnose van enkele zwakke plekken bij Latour, die nog heel wat blijkt te kun-

nen leren van de medicus. De verhouding tussen filosoof en gezondheidsdeskundige speelt ook een belangrijke rol in het onlangs verschenen proefschrift van Annemarie Mol en Peter van Lieshout over medicaliserings- en normaliserings-theorieën, dat door Marianne Boenink in een review-artikel besproken wordt. Zij plaatst kritische kanttekeningen bij de door Mol en Van Lieshout gevolgde theoretische strategie van het 'verschil maken' en ook hier komt de vraag aan de orde of de filosoof nog een eigen veld of methode heeft.

In een tweede review-artikel bespreekt Richard Gault de door Michiel Schwartz en Rein Jansma samengestelde bundel *De technologische cultuur*. De hierin verzamelde auteurs laten weliswaar op overtuigende wijze zien dat in onze maatschappij cultuur en technologie als nog nooit tevoren verbonden zijn, maar - aldus Gault - zij zijn niet in staat hun grimmige conclusies aan te vullen met een aansprekend, levensvatbaar alternatief, omdat zij er niet in slagen zich werkelijk van de technologische cultuur los te maken. Dit manifesteert zich als een gebrek aan respect voor het lichamelijke.

In de recensierubriek besprekingen van *Freud et Wittgenstein* van P.L. Assoun, van *Wetenschapstheorie; de empirische wending* onder redactie van L. Boon en G. de Vries, en een signalement van de posthuum uitgegeven *Résumé des cours (1970-1982)* van M. Foucault.

Tenslotte vragen wij uw aandacht voor het aanstaande 10-jarige bestaan van *KRISIS*. Helaas heeft het thema Filosofie en Haat van de in nr. 36 aangekondigde essay-wedstrijd slechts enkele mensen weten te inspireren. De weinige stukken die de redactie wel bereikten werden niet geschikt geacht voor publicatie. Ondanks deze wat teleurstellend verlopen wedstrijd blijft er gelukkig genoeg reden te over voor een groot *KRISIS*-jubileum feest in mei. Meer over de 'mid-life crisis' van een tijdschrift dat haar veertigste nummer nadert in de rubriek 'Mededelingen'.